

༡༡། །རྟགས་འབྲུག་སྐབས་ཀྱི་དུས་གསུམ་གྱི་
རྣམ་གཞག་གྲོ་གསར་ལམ་སྟོན།

སེར་ཉེ་མཁར་སྒང་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་གྱི་བརྩམས།

༢༡། །སྒྲ་མ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །

ཕྱིར་ན་ཉལ་ས་ཀྱི་འཇུག་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་ནི། དུས་གསུམ་པདག་གཞན་
བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་ཏེ། ཙུང་ལས།

ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅེ་ན། །

ཕོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱབ་ཕྱིར།

མ་ཉིང་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་ཆེད། །

མོ་ནི་བདག་དང་མ་འོངས་ཕྱིར། །

ཤིན་ཏུ་མོ་ནི་མཉམ་བྱེད་རོ།

ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་བསྟན་ཏོ། །

སྤྱིར་དཔེ་བཅུ་དྲུག་པོ་ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱ་ཆེག་གི་གྲངས་ནི། 《བོད་མུ་
 ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོའི་》 མཐུག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། ༡༩༡༩ ཟླ་བ་དང་།
 མཁས་པའི་དབང་པོ་ཉན་ལུམ་མཐུན་རབ་འོད་གསལ་གྱིས་ ༡༩༢༤ ལོར་
 མཛད་པའི་ 《རྟགས་འཐུག་དཀར་འབྲེལ་གནད་ཀྱི་སྟོན་མེ་》 ཏུ་བྱ་ཆེག་
 ༡༠༩༩ ཟླ་བ་བཀོད་གནང་བ་དང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་དམུ་དགེ་བསམ་
 གཏན་མཆོག་གིས་ ༡༩༢༩ ལོར་མཛད་པའི་ 《བད་སྟོན་ཆོ་གསལ་དགའ་
 སྟོན་》 གི་མཐུག་ཏུ་གཟུགས་འགྱུར་མི་འགྱུར་དང་བད་སྟོན་གི་བྱ་ཆེག་ཁག་

བཅས་ཁྱོན་བསྟོམས་ ༡༠༩༠ ཐམ་པ་བཀོད་ལ། དེ་བཞིན་སེར་བྱེས་ལ་བ་སྐྱལ་
 སྐྱ་བཟ་ཐང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མཛད་དེ་ ༡༩༩༧ ལོར་པར་
 ཏུ་བསྐྱུན་པའི་ «བརྟེན་སྟོན་གཞུང་ལ་འདུག་པའི་ཉམས་སྦྱང་» ཏུ་བྱ་ཆོག་ཁྱོན་
 བསྟོམས་ ༩༩༩ བཀོད་པ་རྣམས་སྟེ་ཆན་ཆེ་ཆུང་བཅུ་གཅིག་ཙམ་ཏུ་བྱེ་བ་དང་།
 གྲུབ་གཞོན་སྐལ་བཟང་ཕུན་ཆོག་གས་གྱིས་ ༢༠༡༠ ལོར་པར་ཏུ་བསྐྱུན་པའི་ «
 ཏུས་གསུམ་རང་གྲོལ་འགོས་གྱི་ཞལ་ལུང་» ཏུ་བྱ་ཆོག་ཁྱོན་བསྟོམས་ ༡༡༥༦
 བཀོད་ཅིང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་འགོས་པ་རྒྱ་རྒྱལ་མཆན་མཆོག་གི་གསུང་
 རྒྱུན་ལྟར་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆོག་ ༡༡༥༦ ལོ་ཐམས་ཅད་རིགས་བརྒྱད་ཏུ་
 བསྐྱུས་ནས་དབྱེ་ཞིབ་ལེགས་པར་གནང་འདུག་པ་རྣམས་ནི། ཏུས་གསུམ་གྱི་
 དཔེར་བཞིན་ཞིབ་རྒྱས་བཀོད་ནས་སྟེ་ཆན་ཏུ་བགོས་པ་དག་ཡིན།

མིང་གཞི་ཀ་མད་སུམ་རྩ་ལ་བྱ་ཆོག་གང་ཡོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་

Number of Verbs formed with the 30 Root
 Letters.

མིང་ གཞི།	ཆོག་ མཛོད་ ལྟར་ན།	ཉན་ ཕུལ་ ལྟར་ན།	ཁ་ སྟོན།	བསྟོམས་ 'གངས།	དེ་ ལས་ སྦྱིར་ བཏང	བྱེ་ བྱག་ པ།	ཐོར་བྱ་ བ།
--------------	-------------------------	-----------------------	-------------	------------------	-----------------------------	--------------------	---------------

4 ཏུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒོ་གསར་ལམ་སྟོན།

					་བ།		
ཀ	69	68	28	97	0	44	53
ཁ	62	55	16	78	1	4	73
ག	151	139	17	168	15	42	111
ང	26	22	5	31	0	12	19
ཅ	15	20	5	20	5	3	12
ཆ	39	29	15	54	2	12	40
ཇ	32	15	6	38	9	7	22
ཉ	52	47	15	67	0	24	43
ད	51	45	11	62	3	25	34
ཐ	41	34	10	51	0	4	47
ད	106	88	27	133	8	22	103
ན	39	31	15	54	0	16	38
པ	27	23	9	36	0	0	36
ཕ	44	39	12	56	0	0	56
བ	106	96	32	138	13	0	125
མ	37	32	15	52	0	0	52
ཙ	21	26	13	34	0	12	22

5 ཏུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གློ་གསར་ལམ་སྟོན།

ཆ	40	27	8	48	0	10	38
ད	28	24	9	37	4	8	25
ཞ	28	33	12	40	2	1	37
ཟ	32	27	7	39	1	6	32
འ	3	3	5	8	0	0	8
ཡ	26	12	8	34	0	0	34
ར	28	18	8	36	0	6	30
ལ	16	10	3	19	0	0	19
ཤ	27	25	5	32	2	10	20
ས	61	53	20	81	4	29	48
ཏ	7	3	7	14	0	0	14
བརྟམས	121	104	34	1557	69	29	119
	4	4	3			7	1

༼ ཡུལ་སྐད་གྱི་ཨག་བ་དང་ཨབ་བ་གཉིས་མ་གཏོགས། ཨ་དང་ཨ་
 གཉིས་ལ་བྱ་ཆོག་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། བྱ་ཆོག་པལ་མོ་ཆེ་ནི་ཏུས་གསུམ་སྐུལ་
 ཆོག་དང་བཅས་བ་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། སྤང་བདེ་ཞིང་

འདྲིན་སྒྲ། བྱ་ཆེ་ཞིང་འཇུག་པ་མང་བའི་བྱ་ཆོས་དང་ལྡན་པ་མཐེན་པར་
མཛོད། ༽

རེ་ཅུ་མིག་འདྲིར་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོའི་ལུགས་ཀྱིས་ 《བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་
ཆེན་མོ་》 དང་། ཉན་ཤུལ་གྱི་ 《རྟགས་འཇུག་དཀའ་འབྲེལ་གནད་ཀྱི་སྒྲིན་མེ་
》 གཉིས་སུ་གསལ་བའི་བྱ་ཆིག་རྣམས་ཀྱི་གངས་ཀ་ཀ་མད་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་
ཐོག་ 《བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་》 ཏུ་མི་གསལ་བར་ཁ་སྒྲོན་བྱས་པའི་
གངས་ཀ་དང་། ཀ་མད་སོ་སོར་ཏུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་ཐོར་བྱ་རི་ཡོད་ཀྱི་གངས་ཀ་
བཅས་བཀོད་ཡོད་པས། བྱ་ཆིག་རེ་བྱང་ལྷག་ཡོད་སྲིད་པ་མ་གཏོགས་བརྒྱ་ཆ་
དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་ཅུ་འདྲིར་བསྐྱས་ཡོད་སྟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཐོད་ཡིག་གི་བྱ་
ཆིག་ཁྱོན་བསྟོམས་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་བདུན་༼ ༡༥༥༽ རྟེན་མ་པ་ཡོད་
ཅིང་། དེ་རྣམས་ལ་འང་རང་རང་གི་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆིག་དང་། བྱ་ཆིག་གཞན་
དབང་ཅན་ལ་སྐྱུལ་ཆིག་མེད་ཀྱང་། བྱ་ཆིག་རང་དབང་ཅན་དག་ལ་སྐྱུལ་ཆིག་
ཀྱང་ཡོད་མོད། ལོགས་སུ་མ་བགངས་སོ། །

《བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་》 བྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་
ཚུམ་སྒྲིག་གནང་ཞིང་། ཐོད་ཕྱི་ནང་གང་སར་བྱ་བ་དང་ཆེ་སྟོབས། རྐང་ཡིག་
བད་དག་དང་བཅས་པ་གཅིག་མཐུན་འོང་ཕྱིར་ཆིག་མཛོད་འདི་ཉིད་ལ་གཞིར་

བཞག་དང་གཅིག་ས་ཆེན་ཞུ་གཤ་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལགས་སོ། །

གཞན་ཡང་། 《བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་》 སོགས་སུ་བྱ་ཆིག་འགོད་སྐངས་ཀྱང་ད་ལྟ་བུའི་བྱ་ཆིག་ལ་གཙུག་པོར་བར་བཟུང་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། བཀོད་ཅེས་བའི་ད་ལྟ་བུ་འགོད་པ་ཡིན་པས། དགོད་འགོད་བཀོད་ཁོད། དགོལ་འགོལ་བགོལ་ཁོལ། བཀྱག་འགྲོག་བཀྱགས་ཁྲོག་ཅེས་བའི་ཆིག་སྟེབ་འདི་དག་མིང་གཞི་ག་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་ཆིག་ཏུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། མིང་གཞི་ག་ལ་སྦྱར་བཏང་བའི་བྱ་ཆིག་མེད་པའི་རྟགས་སུ་ལྟོད་ཀོར་བཀོད་ཡོད་པ་སོགས་མཐུན་དགོས།

ཉན་བྱལ་གྱི་གསུང་ལས་བརྒྱས་པ་དང་རང་གིས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པ་ཁ་སྟོན་བྱས་པའི་བྱ་ཆིག་རྣམས་ནི། གར་པོ་ཆགས་པའི་དོན་གྱི་དཀག་པ། དཀའ་བ། དཀར་བ། བཏོག་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱ་བ། སྦྱིད་པ། ཉེས་པའི་དོན་གྱི་སྦྱོན་པ། སྐམ་པ། བརྒྱ་རྒྱ་བརྒྱས་རྒྱས། བཞོ་ཞོ་བཞོས་ཞོས། བརྒྱང་རྒྱང་བརྒྱངས་རྒྱངས། ཁ་འཁོར་བ། འཁོགས། འཁོབས། འཁྲེན། གས་པ། ལྷ་ཚུགས་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་གེལ་བ། དགེ་དགེས། སྐམ་པའི་དོན་གྱི་དགོག་པ། འགའ། ཆོལ་ཞིང་སྤྲིག་པའི་དོན་གྱི་བརྒྱད་པ། ངན། སྟོ། འབྲ་བའི་དོན་གྱི་གཅིག་པ། མིག་གཙར་གཙར་བཙར་གཙོར། བྱག་རྒྱ་དང་མོག་མོག་སོགས་བཙའ་བཙའ་བཙའ་བཙོ། བྱག་པའི་དོན་གྱི་ཆ་བ། ཆེ་བ། ཆད། ཆུང་། མཆོར། འཛིག་ཏེན་སོགས་ཆགས། འཆུག་འཆུག་འཆུགས། འཇམ། རྟུང། ཉུང་། ལྷན། བྱང་། ལ།

གཙ་བ་པའི་དོན་གྱི་འཐར་འཐར་འཐར་འཐོར། མཐོ་བ། ཐ་དད་པ། མེ་སོགས་ཤི་
 པའི་དོན་གྱི་དས་པ། ཏུལ། དེས། བདེ། བརྗེ་པའི་དོན་གྱི་བདེད་པ། མེ་སོགས་
 བསད་པའི་དོན་གྱི་བདས་པ། འདེང་འདེང་དེངས་དེངས། ལྷོག་ལྷོག་ལྷོགས་
 ལྷོགས། ལྷོང་ལྷོང་ལྷོངས། ལྷོན། འབྲུམ་པའི་དོན་གྱི་ལྷོམ་པ། ཏུས། ཉག་ མནར་
 ཉས་ནར་བ། སྒྲག་གཡོས་པའི་དོན་གྱི་བསྒྲག་སྒྲག་བསྒྲགས་སྒྲོགས། རྩོག་པའི་
 དོན་གྱི་བསྒྲག་སྒྲག་བསྒྲགས་སྒྲོགས། མདོག་ལ་སོགས་པ་སྦྱུམ་པ། དབལ། འབྲུ་
 བའམ་འཛིན་པའི་བདེ་རྟེང་ལ་འབྲུག་པའི་སྦྱོང་བ། ཐོད། ལ། འབྲལ་འབྲལ་ལྷལ་
 ལྷོལ། སྒར་ནས་རྗེས་ལ་སོགས་པ་བར་བ། གྱིབས། ཐོད། དཀྲོག་འཕྲོག་ཕྲོགས་
 ཕྲོགས། ཟུག་པའི་དོན་གྱི་འཕྲེད་པ། ཉེ་བར་བསྟེན་པའི་དོན་གྱི་འཕྲོངས་པ། ཏུས་
 ཤིང་ཐོད་པའི་དོན་གྱི་བྲ་བ། སྦྱིད་སྦྱེན་སོགས་ཀྱིས་སྦྱིར་བ། སྦྱག་སྦྱག་སྦྱགས།
 སྦྱིང་སྦྱིང་སྦྱིངས་སྦྱིངས། སྦྱེས། མང་། སྦྱར། དམལ། དམར། མད་མེད་མད་
 མེད། ཟུས། དི་ངན་ལ་སོགས་པ་བཙོག་པ། ཆིགས་འབྲུགས་པ་བཙུང་འབྲུང་
 བཙུང་ཆུད། འརྗེམས་པའི་དོན་གྱི་བཙང་བ། བཙུམ་བཙུམ་བཙུམས་ཆུམས།
 བཙིང་ཙིང་བཙིངས། ཏུབ། ཆ་པོ་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་ཆ་བྱ་ཆ་བྱེད་ཆ་ཆོ། འཆ་བ་
 འཆ་བ་འཆ་བས། བྱེན་དང་སྦྱུམ་སོགས་རྫིར་བ། མཛངས། མརྗེས། འཛངས།
 ཏུང་པའི་དོན་གྱི་རྩོག་པ། ཉེཏུ་སོགས་སྦྱེས་པའི་དོན་གྱི་ཞག་པ། ཁ་བ་སོགས་
 བབ་པའི་དོན་གྱི་ཞག་པ། ཞན། ཞིས། གཞོན། ཤོང་པའི་དོན་གྱི་ཟིང་བ། གཟུར་
 གཟུར་བཟུར་ཟུར།

གཟེར། བཟང་། འོས་པ། འོན་པ། གནམ་དྲངས་པའི་དོན་གྱི་གཡེད་པ།
 རང་བཞིན་གྱིས་རིང་པ། རིངས། རིད། རྩུང་པའི་དོན་གྱི་རེད་པ། བརྟན་པའི་དོན་
 གྱི་བརྟེན་པ། ཉི་མ་སོགས་ལུབ་པའི་དོན་གྱི་ལ་པ། མཁོ་བའམ་པན་ཐོགས་པའི་
 དོན་གྱི་ལོ་པ། ར་སོགས་སྤྱབ་པའི་དོན་གྱི་གཤམ་གཤམ་གཤམ་གཤམ། སྒྲང་ལུག་
 གི་དབུགས་སོགས་སིར་པ། ལྷམ་ནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་སིར་པ།
 སེར། གསལ། གསེག གང་པའི་དོན་གྱི་བསིལ་པ། འོག་ཏུ་གཞོན་པའི་དོན་གྱི་
 ལྷད་པ། བཅས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་༩༡༠ ་པོ་ཡིན་ཞིང་། དཀའ་ཞེས་སོགས་བྱ་
 ཆིག་གཅིག་ཁོ་རར་བཀོད་པ་དག་ནི་གཟུགས་མི་འགྲུབ་པ་ཡིན།

གཞན་ཡང་། 《ཐོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་》རང་དུ་གསལ་ཡང་།
 དེའི་དུས་གསུམ་རེ་ལུ་མིག་ཏུ་མི་གསལ་བའི་བད་རྟིང་དང་ཡུལ་སྐད་གྱི་བྱ་ཆིག་
 ལ་སོགས་པ་གངས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གསུམ་༩༡༣ ་ཐམ་པ་འདུག་པ་འདི་ལྟར།
 དཀོན་པ། གཏོང་པའི་དོན་གྱི་དཀྱེར་པ། བཀོན་པ། གདམས་ངག་མི་སྦྱིན་པའི་
 དོན་གྱི་བཀྱེལ་པ། བཏ་པ། བཀྱེན་པ། འདོམས་པའི་བད་རྟིང་༩བད་རྟིང་ལ་
 ཏགས་འདི་ཉ་བརྒྱ་བ་ཡོད། ་ཉ་བཀོས་པ། རིང་པའི་རྟེན་པ། སྦྱ་བའི་རྒྱ་པ། གྲག་
 པའི་སྐད་པ། སྦྱེན་པ། སྦྱིམ་པའི་སྦྱོལ་པ། ཉམས་པའི་སྦྱོས་པ། འཁྲབ་པའི་བད་
 རྟིང་ཉ་སྦྱབ་པ། གཏོང་བའི་ཉ་སྦྱི་པ། སྦྱག་པ། བསྦྱིམ་སྦྱིམ་བསྦྱིམས་སྦྱིམས།
 འཁྲུག་ལོང་བྱས་པའི་ཉ་བསྦྱོས་པ། ཁེ་པ། ཁེན་པ། བཀག་ནས་ཁོག་པ། འདང་
 པའི་ཉ་བྱེད་པ། གོ་ལྟོག་པའི་ཉ་མཆུ་པ། ཆུག་པ། ལུལ་པའི་འཁྲུལ་པ། མི་མགྲུ་
 པའི་ཉ་འཁོང་པ། རྩད་མི་བའི་ཉ་འཁོས་པ། རྫོང་པའི་ཉ་འཁྲིམས་པ། འབྲུ་

འབྲས་སོགས་དྲག་པ་འབྲས་བྲག་པས་ཁོ་བས། བཀྱར་བའི་འབྲུ་བ། གང་བ། སྟོན་
བ། བྲག་པའི་འབྲག་པ། བྲག་བ། འགོག་པའི་འགོགས་བ། འགོང་བ། འཁྱིག་
པའི་རྒྱུ་བ། སྒྲིང་བ། བརྒྱུངས་བ། མངའ་བ། རྩོམ་བ། སྤྲ་བ།

ཅེར་བ། སྦྱི་བ། ཁྱབ་པའི་འཆིབ་བ། བག་འཁུམས་པའི་རྒྱུ་བ། འདོད་
པའི་འཁུམས་བ། སྤྲུམ་པའི་འཁུགས་བ། འཁུར་བ། འཆེག་བ། འཆེལ་བ།
འཆོ་བ། ཞེད་པའི་འཆེད་བ། རང་དུ་འཇུག་པའི་འཇུད་བ། ལེན་པའི་འཇེན་
བ། འཇོན་བ། ཉབ་བ། ཉེ་བ། ངལ་བའི་འཉེལ་བ། ཉོག་བ། ཉོར་བ། མཉམ་བ།
རང་བཞིན་གྱིས་ཉིང་བ། སྟེ་བ། བཟུང་བའི་འབརྩོམ་བ། བཙོན་པའི་འབསྐྱར་བ།
འཁྱུད་པའི་འབསྐྱལ་བ། འཇིགས་པའི་འབསྐྱོལ་བ།

དགོད་པའི་འཁྱུལ་བ། འཆོག་པའི་འགྲག་བ། སྤྲ་བའི་འགྲི་བ། བཏུབ་
བ། འགྲོར་བའི་འཁྱུན་བ། ཁྱུམ་བ། རྩོངས་པའི་འཁྱོངས་བ། འཆི་བའི་འཁྱེམ་བ།
སྦྱིན་པའི་འཁྱོས་བ། མནར་བའི་འབསྐྱར་བ། ཞེན་པའི་འཐེན་བ། མཐོ་བ།
མཐོས་བ། འཐུད་བ། འཐུམ་བ། འཁྱུགས་པའི་འཐུར་བ། འཐོས་བ། དང་བ།
དལ་བ། དེག་བ། དེམ་བ། འདུམ་པའི་འདུམ་བ། སྦྱིན་པའི་འདེངས་བ། དེད་བ།
དོན་བ། སྤོམ་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲགས་བ། བདེན་བ། བདོག་བ། འབྲ་བ། འཐེག་བ།
ལྷན་བ། ལྷས་བ། ལྷེབ་བ། ལྷེང་བ། གནག་བ། གནས་བ། བཟོད་པའི་འམནག་བ།
ཞེམ་པའི་མཐོག་བ། རྩོ་བ། བོས་པའི་འཕྱོགས་བ། བཟླ་བའི་འཕྱོར་བ། གཡེམ་
པའི་འཕྱགས་བ། མིད་པ་སོགས་འགག་པའི་འབརྒྱངས་བ། འཐེན་པའི་འབརྒྱ་བ།

མཁོ་བ་སོགས་ཀྱི་འདམེན་པ། རྩེ་བའི་འདམེན་པ། སྤུངས་པ། རྩུན་པ་
 སོགས་ཀྱི་འཕྲུན་པ། སྤུབ་པ། གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་འསྐྱེན་པ། ལུས་པ་སོགས་ཀྱི་
 འསྐྱོབས་པ། སངས་པ། སྤང་བ། ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་འཕམན་པ། འཕེགས་པ།
 འཕེར་བ། འཕྲི་བ། འསྐྱལ་བ། འསྐྱས་པ། འསྐྱེས་པ། བས་པ། སྤུག་ནས་སྤུག་པ།
 སྤུལ་བ། བོ་བ། ལྟོགས་པའི་འབྲུ་བ། སྤྲོ་བའི་འབྲུ་བ། ཚུར་འགྲུགས་པའི་འབྲུན་
 པ། ལྷན་པ། དཔོར་བ། འཕོ་བར་བྱེད་པའི་འདམོལ་བ། སྤངས་པ་སོགས་ཀྱི་
 འདམོས་པ། སྤུལ་པའི་འདམྱལ་བ། བྱེན་དུ་བརྩེ་བའི་འདམེན་པ། འཕེབས་པ།
 གཏམ་སྤྲོ་བའི་འཕེར་བ། མཆམས་བྱེད་པའི་འཕྲེས་པ། འབྲེང་བ། འབྲོབ་པ།
 ཉེན་པའི་འསྐྱེབ་པ། སྤྲིག་པ། ལྟོགས་པའི་འསྐྱེབས་པ། འབྲེ་ལོག་བྱེད་པའི་འསྐྱེ་
 པ། མད་པ། སྤུག་པ། ཉམས་པའི་འཕོག་པ། དཔུར་བ། སྤྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྲུས་
 པ། འདྲི་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྲེ་བ། ཉོབ་པའི་འཕྲུ་བ། སྤྲུར་བ། སྤྲོ་བའི་འསྐྱེང་བ།

གཙང་བ། གཙོ་བ། བཙན་པ། རོལ་བའི་འཕྱེན་པ། བསྐྱེགས་པའི་
 འབཙགས་པ། སྤྲུག་སྤྲུད་གཞོལ་བ་སོགས་ཀྱི་འབཙན་པ། བསྐྱ་བའི་འཕྱེན་པ།
 མཚར་བ། མཚུངས་པ། འཆེ་བ། གཤག་པའི་འཕཆེག་པ། འཆེད་པ། མཛེལ་བ།
 མཛེལ་བའི་འཕཛེན་པ། རྩུན་པ། གཡོ་རྩུ་བྱེད་པའི་འཕྱུབ་པ། ཞར་བ། ཞིབ་པ།
 ལྷལ་བ། སྤྲིག་པའི་འགཞིབས་པ། དན་སྤྲུལ་གཏོང་བའི་འགཞིན་པ། བསྐྱེན་པའི་
 འགཞིར་བ། གཞེས་པ། ཟབ་པ། བཀས་པའི་འགཟལ་བ། བཟད་པ། འབ་པ།
 ལུབ་པ། ལུར་བ། ཡང་བ། ཡེན་པ། གཡུང་བ། གཡེར་བ། གཡེན་པ། གཡེམ་པ།
 འགྲུལ་བའི་འགཡོམ་པ། རན་པ། ལུག་པའི་འཕྲུབས་པ། འཕྲང་བའི་འཕྲོ་བ།

རང་བཞིན་གྱིས་ལེགས་པ། གསང་སྟེ་སྤྲ་བའི་འཕེབས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་
གཤེན་པ། བཤེད་པ། བཤེས་པ། བསྐལ་བྱ་སྐལ་བྱེད་བསྐལ། སྲིད་པ། ལྷག་
བའི་འཕྲུ་བ། རྩལ་བའི་འཕྲུལ་བ། བཀོད་བའི་འཕྲུགས་པ། རྩུང་ཟད་བཟོས་བའི་
འཕྲུམ་པ། སྒྲོས་པ། གསུབ་པ། གསོང་བ། ལྷག་བའི་འབསུག་པ། སྤང་སྤྱེལ་
བྱེད་བའི་འབསེལ་བ། སེམས་ལ་གཅགས་བའི་འབསེན་པ། བསགས་བའི་བད་
ཉིང་བསྐྱགས་པ། བསངས་བ་ལ་བསྐྱངས་པ། བསུ་བ་ལ་བསྐྱུ་བ། ཉང་བ། ཉང་
བ། ཉང་བ། ཉིག་པ། དབལ་བའི་འཕྲོལ་བ། ལྷོགས་པ། བཅས་ 《བོད་རྒྱ་ཆིག་
མཛོད་ཆེན་མོ་》 ལས་བརྒྱས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཁག་བཅུགས་པ། ཁ་ལད་པ། ཁ་བསྐྱས་པ། ཁ་གསོ་བ།
ཁམས་ཉོག་པ། ལུལ་ཞིག་པ། ཆེ་འཕོས་པ། གཅིགས་ལ་འབེབས་པ། ཡི་ལྷག་
པ། ཡི་རང་བ། སེམས་པམ་པ། སྤང་བཀོང་བ། སྤང་གོང་བ། ཞེས་བ་ལ་སོགས་བ་
མིང་ཆིག་གཞན་དང་ལྷན་དུ་སྦྱོད་བའི་བྱ་ཆིག་འགའ་ཤས་ཡོད་བ་རྣམས་འདིའི་
ནང་མ་བསྐྱས་པར་བཞག་ཡོད།

དེས་ན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་གསང་ལས་དང་པོ་བ་འཇུག་པ་བདེ་
ཕྱིར་རང་རང་གིས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་བཏོན་ནས་དབྱེ་སྒྲོ་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་
དུ་མཛད་སྟབས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དགེ་མཚན་དང་ལྷན་ཡང་། གཉིས་ནས་
ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་མགོ་ཚེངས་ཉིན་ཆེ་བས། ད་ཐེངས་ཐུན་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་
མཐེལ་ཕྱིན་ཞིག་བྱ་འདོད་ཡོད་ལགས་ན། འདི་འཆད་པ་ལ་ས་བཅད་གསུམ་སྟེ།

མཁས་པས་མཛད་པའི་སྒྲིམ་ཆིག་འགོད་པ། རང་ལུགས་གང་ཡིན་གསལ་བར་
བྱེད་པ། དེས་པ་འབྲོངས་ཕྱིར་དོགས་པ་གཙོད་པའོ། །

དང་པོ་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྒྲིམ་ཆིག་འགོད་པ།

ཙུ་བ་རང་གི་སྐབས་སུ་ཏུས་གསུམ་གང་ལ་སྡོན་འཇུག་གང་འཇུག་པ་
གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་ཏུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཐོར་བུ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་མཛད་མོད། ལྗོངས་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་གསར་བུ་བ་
སོགས་འཇུག་པ་བདེ་ཕྱིར་སྤེད་གཏེ་སྒྲིམ་ཐོར་བུ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་སྤྱིར་བཏང་
བྱེ་བྲག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྒོལ་གསར་གཏོད་མཛད་པས། ཕྱིས་ཀྱི་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་མ་བཟད། ད་དུང་ཞིབ་ཆགས་
ཇི་ཆེར་བཏང་ནས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་དང་། དེགས་མཐུན་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱུས་པའི་དབྱེ་སྒྲོ་གང་མང་མཛད་སྟབས། རྩ་ཆིག་རེ་རེ་བཞིན་བྱིའུས་སྒྲན་
འབྲུ་འབྲུ་བ་ལྟར་སྒྲོང་མི་དགོས་པར། རྩ་བརྒྱ་འུར་གཅིག་གི་ཚུལ་དུ་དེགས་པའི་
ལམ་ནས་པལ་མོ་ཆེ་ཞིག་ཤེས་ཐུབ་པའི་དགོངས་ཆ་ཅན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཡོད།

དེས་ན་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་ཕྱིར་མཁས་པའི་དབང་པོ་
དག་གིས་གསུངས་པའི་ཏུས་གསུམ་སྤྱིར་བཏང་བའི་མཆན་ཉིད་སོགས་ཆིག་
བྱར་ལ་ཁྱད་བཟད་མི་འདྲ་བ་གང་ཡོད་རྣམས་འགོད་ན།

དང་པོ་དུས་གསུམ་སྒྱིར་བཏང་བ་ལ། ཉན་ལུལ་མཐུན་རབ་འོད་གསལ་
མཆོག་གིས་སྒྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར།

བྱ་ཆོག་མ་ཞིང་བྱེད་བ་མོ་ཡིས་འཕུལ། །

བ་སྡེ་ལས་གཞན་འདས་ཆོག་པོ་ཡིས་འཕུལ། །

སྤྱ་གདངས་ཐ་དད་མགོ་ཅན་མེད་ངེས་ལ། །

བརྗོད་བདེར་བྱེད་ཆོག་མ་ཞིང་འགྱུར་ཡང་སྲིད། །ཅེས་གསུངས།

ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱུང་མཆོག་གིས་སྒྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ «ཐོན་མིའི་ཞལ་

ལུང་» བྱ།

དང་པོ་སྒྱི་ནི་བྱ་ཆོག་མ་ཞིང་དང་། །

བྱེད་བ་མོས་འཕུལ་བརྗོད་བདེར་མ་ཞིང་སྲིད། །

བ་སྡེ་ལས་གཞན་འདས་བར་པོས་འཕུལ་ཞིང་། །

མགོ་ཅན་མེད་ངེས་སྤྱ་གདངས་འགྱུར་བ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

བཟ་ཐང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ནི་ཉན་ལུལ་དང་མཐུན་ཏེ།

ཆོག་ས་བཅད་དེ་སྤྱ་མ་ཞོར་བྱ་བསྟན་འཛིན་རང་གིས་མཛད་བ་ཞིག་ཡིན་པར་

སྤང་ཡང་བཏག་པར་བྱ། འགོས་བསྤྱ་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས།

མ་འོངས་མ་ཞིང་ད་ལྟར་མོ། །བརྗོད་བདེར་མ་ཞིང་ཉུང་བྱུང་འཕུག། །

བ་སྡེ་ལས་གཞན་འདས་བར་པོ། །མིང་གཞི་མགོ་ཅན་ལ་བཏགས་ལ། །

སྟོན་འཇུག་པོ་ཡིག་ཁོན་འཇུག། མིང་གཞི་རྒྱང་འདོགས་གཉིས་སུ་
 དེས། །

འདི་ནི་ཏུས་གསུམ་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་བའི་མཆན་ཉིད་ལ། ཉན་ཤུལ་མཆོག་གིས།
 བྱ་བ་དང་ནི་འདས་པ་པོ་ཡིས་འཕུལ། །

བྱེད་ཆོག་པལ་ཆེར་འཕུལ་བྱེད་མེད་པ་དང་། །

སྐབས་འགར་འདས་དང་སྐུལ་ཆོག་གཉིས་པོ་ནི། །

རྗེས་འཇུག་ས་ཡིག་རྒྱང་བས་སྟོན་པ་དང་། །

འདི་ནི་མགོ་ཅན་མང་བའི་སྡེ་ཆན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཆོ་ཏན་ཞབས་བྱང་མཆོག་གིས།

གཉིས་པ་གྱི་བྲག་བྱ་འདས་པོས་འཕུལ་བ། །རྒྱ་བསྐྱང་བསྐྱངས་ལྟ་བུ་༽

བྱེད་བར་མ་ནིང་མོས་འཕུལ་འཕུལ་མེད་བཞི། །རྒྱ་གདལ། དགའ།

འགོ་མ། སྐྱང་ལྟ་བུ་༽

འཕུལ་ཅན་ལ་བསྟོས་མགོ་ཅན་མང་བའི་སྡེ། །

འདས་སྐུལ་གཉིས་ལ་ཡང་འཇུག་ཐོབ་དེས་བའོ། །རྒྱ་བསྐྱབས་སྐྱབས་ལྟ་

བུ་༽ ཞེས་གསུངས།

བཟ་ཐང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་མཆོག་གིས།

བྱ་ཆོག་པོ་ཡིས་འཕུལ་ལ་འདས་པ་འདྲ་སྟེ། །

བྱེད་ཆོག་པལ་ཆེར་འབྲུལ་མེད་ཅན་དུ་ངེས། །
 སྐབས་འགར་འདས་ལ་རྗེས་འབྲུག་ས་རྒྱང་གིས། །
 ཆོག་རུས་སྟོན་པ་མགོ་ཅན་མང་བའི་སྡེ། །ཞེས་གསུངས།
 འགོས་བརྒྱ་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས།
 མ་འོངས་འདས་ལ་ཕོ་འབྲུག་ཅིང་། །ད་ལྟ་སྐུལ་ཆོག་སྟོན་འབྲུག་མེད། །
 མིང་གཞི་མགོ་ཅན་ལ་བཏགས་དང་། །ས་ལ་ར་བཏགས་རྒྱང་བའང་།

ཡོད། །

ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
 དེ་དག་དང་མཐུན་པར་ «དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་» ཏུའང་།
 མ་འོངས་འབྲུལ་ཡོད་ཡང་འབྲུག་མེད། །
 ད་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་ཀ་མེད། །
 འདས་ལ་བས་འབྲུལ་ཡང་འབྲུག་ཡོད། །
 སྐུལ་ཆོག་འབྲུལ་མེད་ཡང་འབྲུག་ཡོད། །
 སྐབས་འགར་འདས་དང་སྐུལ་ཆོག་ལ། །
 ས་རྒྱང་སྐར་བས་འབྲུས་བའང་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ཏུས་གསུམ་ཐོར་བུ་བའི་མཆོན་ཉིད་ལ། །ཉན་བྲུལ་མཆོག་གིས།
 གང་ཞིག་ཏུས་གསུམ་ཆོག་ལ་འབྲུལ་མེད་དང་། །
 ཡོད་ཀྱང་འབྲུལ་ཡིག་གཅིག་ལས་འགྱུར་མེད་དང་། །

འགྲུར་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་པོ་ལ། །

མི་མ་ཐུན་བ་ནི་ཐོར་བྱ་བ་ཞེས་བཞོད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། བཟ་ཐང་
ཡང་འདི་བཞིན་ཡིན།

ཆོ་ཏན་ཞབས་བྱང་མཆོག་གིས།

ཐོར་བྱའི་རིགས་ནི་ངེས་མེད་སྣ་ཆོག་གས་ཅན། །

དབྱེ་བ་བཞི་སྟེ་བྱེ་བྲག་སྟོགས་མ་ཐུན་དང་། །རྩྭ་ལྗང་། ལྟ་བུ། ་།

ད་མཐའ་ཅན་དང་འ་ས་གཉིས་བསྐྱེས་སྟེ། །རྩྭ་ལྗང་བཞིན་བཅད། བསྐྱེས་

བསྐྱེས་ལྟ་བུ། ་།

བྱ་བྱེད་འདས་སྐྱལ་པལ་ཆེར་སྐྱ་མ་ཐུན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

འགོས་བརྒྱ་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས།

མ་འོངས་འདས་ལ་པོ་འཇུག་ཅིང་། །ད་ལྟར་མོ་འཇུག་བཞོད་བདེ་ལ། །

མ་ནིང་མིང་གཞི་རྒྱང་འདོགས་ཡིན། །ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་ཞེས་སུ་

བཏགས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་བ་རང་ཕྱགས་གང་ཡིན་གསལ་བར་བྱེད་པ།

གོང་གི་དེ་དག་ལས་རང་ཕྱགས་ལ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་
འདིའི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་རང་གི་ས་གསུངས་བ་གཞིར་བཞག་གིས་འཆད་པར་སྟོ་

སྟེ། དེ་ཉིད་གོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་སྟོན་
འཇུག་སྟེ། སྟོན་འཇུག་ལྟ་ལས་གཉིས་སམ་གསུམ་གྱི་འཇུག་པ་དང་ལྟན་པའི་
ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆོག་ལ་སྦྱིར་བཏང་བ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཅུ་བས་ངེ་ལྟར་བསྟན་
སྟམ་ན། ཤོ་ནི་འདས་དང་། ཞེས་པ་དང་། མ་ནིང་གཉིས་ཀ་ད་ལྟར་ཆེད། ཤོ་ནི་
བདག་དང་། ཞེས་པས་བསྟན།

དེའང་ཆོག་སྟེ་བ་ཅེས་པ་འདི་ནི་བཟ་ཐང་སྦྱལ་སྦྱས་མིང་བཏགས་འདུག་
སྟེ། དེའི་དོན་ཡང་གཞི་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆོག་གསུམ་ཆོན་
ནས་སྦྱལ་ཆོག་དང་བཅས་ན་བཞི་ཆོན་དུ་སྟེ་བ་པའི་སྟེ་ཞིག་ལ་ཟེར་ཏེ། «བར་
སྟོད་གཞུང་ལ་འཇུག་པའི་ཉམས་སྦྱང་» ལས། བྱ་ཆོག་གང་ཡིན་པའི་མཐར།
བྱ་བྱེད་པ་སྦྱལ་བ་ཞེས་བརྒྱན་པར་བྱས་ཏེ། བྱ་བ་ཞིག་གི་བྱ་བྱེད་འདས་སྦྱལ་
ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་བ་པ་ལ་ཆོག་སྟེ་བ་ཅེས་བྱ་སྟེ། བགད་བྱ། དགོད་བྱེད། བགད་
བ། དགོད་ཅིག་ལྟ་བུ་རིམ་བར་གནས་པ་ལོ། ཞེས་སོ། །

དང་པོ། ཏུས་གསུམ་སྦྱིར་བཏང་བ་ལ་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གསུམ།

ཤོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྟན་བྱིད། ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
གིས་བསྟན་པའི་སྟོན་འཇུག་ལྟ་ལས་གཉིས་སམ་གསུམ་གྱི་འཇུག་པ་ཏུས་

གསུམ་ཚིག་སྒྲེབ་གཅིག་ཏུ་སྦྱིར་བཏང་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། གོ་དོན་དངོས་ནི།
དང་པོ་སྦྱི་ནི་བྱ་ཚིག་མ་ཁིང་དང་། ། ཞེས་སོགས་གོང་བཞོད་ལྟར་རོ། །

དུས་གསུམ་སྦྱིར་བཏང་བའི་མན་ངག་ Formula of the
General Tenses.

	མིང་།	མ་ འོངས་ 'བ།	ད་ལྟ་ བ།	འདས་ བ།	སྐུལ་ ' ཚིག་	མིང་གཞི།	གྲངས་ །
༡	བ་སྒྲེ་མིན་བའི་ སྦྱིར་བཏང་བ།	ག།	ལ།	བ།	༠	རྒྱུང་བ། འདོགས་ ཅུང་།	༡༠
		ད།	ལ།	བ།	༠	རྒྱུང་ འདོགས།	༡༦
༢	བ་སྒྲེ་འི་སྦྱིར་ བཏང་བ།	ད།	ལ།	འོར་ སྐུལ་ མེད། ༽	༠	རྒྱུང་ འདོགས།	༡༣
༣	བྱེད་ཚིག་མ་	ག།	ག།	བ།	༠	རྒྱུང་བ།	༡༩

	ཅིང་ཅན།	ད།	ད།	བ།	འ	རྒྱ་ འདོགས།	༩
དུས་གསུམ་གྱི་ར་བཏང་བ་རིགས་གསུམ་ལ་དུས་གསུམ་གྱི་ཆིག་ཁྲོན་ བསྐྱོམས་ནས།							༦༩

གསལ་བཤད་ལྷ་རྒྱུ་ལ། འདིར་རེ་ལུ་མིག་ཏུ་བཞོན་པའི་༼ག་ད༽ཞེས་
སོགས་ནི་སྟོན་འཇུག་མཆོན་གྱིད་དང་། གྲང་ཀོར་ནི་སྟོན་འཇུག་མེད་པ་མཆོན་
གྱིད་དང་། མིང་གཞི་༼རྒྱ་འདོགས་༽སོགས་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་ཆིག་དེའི་མིང་
གཞི་རྒྱ་འདོགས་བཅེགས་གསུམ་གང་ཡིན་མཆོན་པ་དང་། གངས་ཞེས་པའི་
ནང་དུས་གསུམ་གྱི་ཆིག་དུ་ཡོད་ཀྱི་གངས་ཐོ་བཞོན་ཡོད།

བདེ་སྒྲག་ཏུ་ཉོགས་ཕྱིར་འདི་དག་གི་དཔེར་བཞིན་གངས་དང་བཅས་པ་
ཅུང་ཟད་འགོད་ན།

བ་སྟེ་མིན་པའི་སྟོན་བཏང་བ། གཞལ་གྱི་འཇལ་གྱིད་བཅས་འཛོལ་
ཅིག །གདུལ་གྱི་འདུལ་གྱིད་བཏུལ་སྟུལ་ཅིག །གཟུང་གྱི་འཛིན་གྱིད་བཟུང་ཟུངས་
ཤིག །གཙག་གྱི་འཆག་གྱིད་བཙགས་ཆོགས་ཤིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ལུ་
༼༣༠༽དང་། དགག་གྱི་འགོག་གྱིད་བགག་ཁོག་ཅིག །དགང་གྱི་འགོངས་གྱིད་
བགང་ཁོངས་ཤིག །དགུག་གྱི་འགུག་གྱིད་བགུག་ཁུག་ཅིག །དགོད་གྱི་འགོད་

བྱེད་བཀོད་ཁོད་ཅིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་བརྩ་བྱ་། ༡༤ ་། བཅས་སོ་བྱ་།
༡༥ ་། ཡོད།

བ་སྒྲེའི་སྦྱིར་བཏང་བ། ཆར་སོགས་དབབ་བྱ་འབབ་བྱེད་བབས། །དབབ་
བྱ་འབབས་བྱེད་པབ་སོབ་ཅིག །དབྱ་བྱ་འབྱིགས་བྱེད་མིགས་མིགས་
མིག །དབྱང་བྱ་འབྱིན་བྱེད་སྦྱང་སྦྱངས་མིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་བརྩ་གསུམ་
༡༦ ་། ཡོད།

བྱེད་ཆིག་མ་ནིང་ཅན་གྱི་སྦྱིར་བཏང་བ། དགར་ཡོལ་གཅག་གཅིག་
བཅག་ཆོག་ཅིག །གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་བཅད་ཆོད་ཅིག །གཏང་བྱ་གཏོང་བྱེད་
བཏང་ཐོངས་མིག །གཤག་བྱ་གཤོག་བྱེད་བཤགས་གཤོགས་མིག །ཅེས་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་ཆིག་གས་འཕུལ་ཅན་བཅོ་བརྒྱད་༡༧ ་། དགར་བྱ་དགར་
བྱེད་བགར་ཁོར་ཅིག །དམོང་བྱ་དམོང་བྱེད་བམོངས་དམོངས་མིག །ཅེས་པ་དས་
འཕུལ་ཅན་གཉིས་༡༨ ་། བཅས་བྱ་ཅུ་རེ་དགྲ་༡༩ ་། ཡོད་དོ།

འདིར་བྱ་བ་གཞོན་གྱིས་སྦྱིར་བཏང་བ་ཁག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་ ༣༡
༡༠། ༡༢ བཅས་ཁྱོན་བསྒྲམས་ད་བྱ་༡༤ ་། བཀོད་འདུག་ཀྱང་། བྲན་གྱིས་
«བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་» གཞིར་བཞག་པའི་སྤྱིང་དུ་མཁས་པའི་དབང་
པོ་ཉན་ལྷལ་མཁུན་རབ་འོད་གསལ་གྱིས་དུས་གསུམ་རེ་ལྷུ་མིག་བཀོད་པ་
སོགས་ལས་ཀྱང་ཁ་བསྐངས་ཏེ་ཞིབ་བཅིས་བྱས་པའི་གངས་ནི་བོད་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ། ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་པ་ལ་ནང་གསེས་གསུམ།

ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་པ་འི་གོ་དོན་ནི། ཐོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱབ་
 བྱིས། །ཞེས་པ་འི་བརྗོད་བྱའི་ཐོ་བ་ཡིག་གི་འབྲུག་པ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཀར་བ་འི་ཏུས་
 གསུམ་གྱི་བྱ་ཆོག་ཅིག་ལ་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། གོ་དོན་དངོས་
 ནི། གཉིས་པ་གྱི་བྲག་བྱ་འདས་ཐོས་འབྲུལ་བ། །ཞེས་སོགས་གོང་བཀོད་ལྟར་
 ཡིན་ལ། དེ་རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཐོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱབ་བྱིས། །ཞེས་
 བས་བསྟན་ཏོ། །

ཏུས་གསུམ་གྱི་བྲག་པ་འི་མན་ངག་ Formula of the
 Particular Tenses.

ཨ ང	མིང་།	མ་ འོང ས་ པ།	ད་ལྟ་ བ།	འདས་ པ།	སྐྱུལ་ ཆོག	མིང་གཞི།	གྲངས་ །
༡	བྱེད་ཆོག་ འབྲུལ་ མེད་ཅན།	བ།	༠༩འ བྲུལ་ མེད། ༽	བ།	༠	མགོ་ཅན་ མང་། འདོད། རྒྱང་ཉུང་།	༩༣༩

༡	བྱེད་ཆིག་གས་འཕུལ་ཅན།	ག།	ག།	ག།	པལ་ཆེར་འཕུལ་མེད།	རྒྱུང་ག།	༡༥
	དས་འཕུལ་ཅན།						༡
༢	བྱེད་ཆིག་འས་འཕུལ་ཅན།	ག།	ལ།	ག།	པལ་ཆེར་འཕུལ་མེད།	རྒྱུང་ག་མང། འདོགས་འཛུགས།	༤༠
ཏུས་གསུམ་གྱི་བཀའ་པ་རིགས་གསུམ་ལ་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆིག་ཁོན་བསྐྱོམས་ནས།							༡༤༥

བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་ཕྱིར་འདི་དག་གི་དཔེར་བཞིན་གྲངས་དང་བཅས་པ་
ཅུང་ཟད་འགོད་ན།

བྱེད་ཆིག་འཕུལ་མེད་ཅན། བསྐྱུ་བ་བྱ་སྐྱུ་བ་བྱེད་བསྐྱུ་བས་སྐྱུ་བས་
ཤིག། །བཟའ་བྱ་བ་བྱེད་བཟས་ཟོ་ཞིག། །བསམ་བྱ་སེམས་བྱེད་བསམས་སེམས་

ཞིག །བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་བསྐྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཞིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིས་བརྒྱ་
སོ་དགུ་༼ ༣༩༩ ༽ཡོད།

བྱེད་ཆིག་གས་འཕུལ་ཅན། བརྒྱུ་བྱ་གརྒྱུ་བྱེད་བརྒྱུ་རྒྱུ་
ཅིག །བཏམ་བྱ་གཏམ་བྱེད་བཏམས་གཏོམས་ཞིག །བཟུང་བྱ་གཟུང་བྱེད་
བཟུངས་ཟུངས་ཞིག །བསབ་བྱ་གསོབ་བྱེད་བསབས་སོབས་ཞིག །ཅེས་པ་ལ་
སོགས་པ་བརྒྱ་བདུན་༼ ༡༧ ༽ཡོད་ཅིང་། བགད་བྱ་དགོད་བྱེད་བགད་དགོད་
ཅིག་ཅེས་པ་མ་གཏོགས་བྱེད་ཆིག་དས་འཕུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་པ་མེད་པས་
ལོགས་སུ་མ་བབས་སོ། །

བྱེད་ཆིག་འས་འཕུལ་ཅན། བཀལ་བྱ་འཁལ་བྱེད་བཀལ་འཁོལ་
ཅིག །བཀོལ་བྱ་འཁོལ་བྱེད་བཀོལ་ཁོལ་ཅིག །བདའ་བྱ་འདེད་བྱེད་བདས་དེད་
ཅིག །བཟེད་བྱ་འཛེད་བྱེད་བཟེད་ཟེད་ཅིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་བརྒྱ་
༼ ༤༠ ༽ལྟེ། དས་འཕུལ་ཅན་གཅིག་བཅས་ཁྱོན་བསྟོམས་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བདུན་
༼ ༣༩༧ ༽ཡོད་དོ། །

བྱེད་ཆིག་འཕུལ་མེད་ཅན་འདི་ལ་བཀ་ཐང་སྐུལ་སྐུ་མཆོག་གིས་མིང་གཞི་
རྒྱུར་པའི་བྱེད་ཆིག་འཕུལ་མེད་ཅན་དང་། མིང་གཞི་བཅེགས་མའི་བྱེད་ཆིག་
འཕུལ་མེད་ཅན་གཉིས་སུ་བྱེ་གནང་འདུག་པ་ལེགས་བཤད་དོ། །གཞན་ཡང་།
འགོས་བརྒྱ་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས་བྱེ་མ་གཉིས་པོ་ཐོར་བྱ་བར་བཞེད་ཅིང་།
བྱེ་བྲག་པ་ནི་ «དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་» ལས་བསྟན་པ་ལྟར་བཞེད་

དེ། སྤར་མཐོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་ 《བརྟུག་འདོད་འཛིན་ཞོར་ཕྱོན་
 》 ཏུ་དེ་ལྟར་བཀོད་མོད། ད་ཆར་ལུགས་འདིའི་སྒྲིལ་གཏོད་པ་པོ་ཁོང་གིས་
 བཞེད་པ་ལྟར་ཏེ་གོང་བཞེན་འདོད་དོ། །

གཞན་ཡང་། འགོས་དང་བྱུབ་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་ཆོག་འཕུལ་མེད་
 ཅན་ལ་ ༣༣༥ དང་། གས་འཕུལ་ཅན་ལ་ ༡༥ དང་། འས་འཕུལ་ཅན་ལ་ ༣༣
 བཅས་ཁྱོན་བསྟོམས་ ༣༨༣ བཀོད་འདུག་ཅིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ཐོར་བྱ་བར་
 བཞེད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་མཆིས་ཀྱང་། མིང་མི་འདྲ་བ་ཅུ་ལས་དོན་
 ལ་མཚུ་བ་མོ་འཛུགས་ས་ནི་གཅིག་ཡིན་པས། དགག་གཞག་གི་གནད་ཀ་མ་
 མཐོང་དོ། །

གསུམ་པ། ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་བ་ལ་ནང་གསེས་བྱུག

གོང་ཏུ་བཤད་པའི་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་བྱེ་བྲག་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མི་
 གཏོགས་པའི་ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཆོག་ལ་ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་བ་ཞེས་ཟེར་གིང་།
 ཅ་བས་བསྟན་ཚུལ་ཡང་། ཐོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱབ་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱིས་ཐོ་བ་ཡིག་འདས་པ་ལ་འཛུག་པའི་ཐོར་བྱ་བ་བསྟན་པ་སོགས་ཅི་རིགས་པ་
 སྤར་བར་བྱའོ། །

ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་བའི་མན་ངག Formula of the Miscellaneous Tenses.

	མིང་།	མ་ འོངས་ 'བ།	ད་ ལྟ་ བ།	འདས་ བ།	སྐུལ་ ཆིག་	མིང་ གཞི།	གྲངས་ །
༡	ཉ། ཀ=འབྱུལ་ མེད་ཅན། ག= རྒྱགས་ བསྟན་བྱུང་མཉམ་ ཆ་འབྲ།	༠	༠	༠	འབྱུལ་ 'ཡོད་ མེད་ ཅི་ རིག་ ས།	རྒྱུང་ འདོགས་ 'མགོ་	༥༣༩
༢	ཉ། ཀ=འབྱུལ་ གཅིག་ཅན། ག= བྱུང་མཉམ།	༥ ཅི་ རིག་ ས། (༥ ཉི་ ལྟོན་ འབྱུག་ '	༥ ཅི་ རིག་ ས།	༥ ཅི་ རིག་ ས།	༥ ཅི་ རིག་ ས།	རྒྱུང་ འདོགས་ 'མགོ་	༥༤༩

[illegible]

གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱུར། འདིར་༼ ༡ ༽ ཉུག་ས་ནི་མཁས་དབང་ཉན་ལུལ་
 མཁེན་རབ་འོད་གསལ་དང་། ༼ ༢ ༽ ཉུག་ས་ནི་བཟ་ཐང་སྤུལ་སྤྱུ་དང་།
 ༼ ༣ ༽ ཉུག་ས་ནི་མཁས་དབང་འགོ་ས་བསྐྱ་རྒྱལ་མཚན་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པར་
 ཇིས་དགོས་ཤིང་། ཁོང་རྣམ་པས་དོན་གཅིག་ལ་མིང་མི་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་བཏགས་
 ཚུལ་མཚོན་ཅུ་ཞི་དཔེར་ན། ༡ འདི་ལ་ཉན་ལུལ་དང་བཟ་ཐང་གཉིས་ཀྱིས་
 འཕུལ་མེད་ཀྱི་ཐོར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། འགོ་ས་བསྐྱ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
 ལུགས་བསྟན་གྱི་བྱབ་མཉམ་ཆ་འདྲ་བ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་
 བཞེད་དོ། །

༢ འདི་ལ་འང་ཉན་ལུལ་དང་བཟ་ཐང་གིས་འཕུལ་གཅིག་སྡེ་ཚན་དུ་བཞེད་
 ཀྱང་། འགོ་ས་ཀྱིས་བྱབ་མཉམ་གྱི་ཐོར་བྱ་བར་བཞེད་པ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་མོད།
 མིང་མི་འདྲ་བ་ཅུ་ཞི་ལས་དོན་ལ་མཛུ་བ་མོ་འཕྱགས་ས་ནི་གཅིག་རང་ཡིན་པས།
 དགག་བཞག་གི་སྒྲིམ་པ་བྱ་མི་དགོས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་རྣམ་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔེར་བཞིན་འགའ་མེ་
 བཞིན་ན་འདི་ལྟར།

ཐོར་བྱ་འཕུལ་མེད་ཅན། མཛུ་བ་མོ་ཀེར་བྱ་ཀེར་བྱེད་ཀེར། ཁྱོད་ལན་
 གྲན་བྱ་གྲན་བྱེད་གྲན། ཁྱི་བཟང་ཁྱག་བྱ་ཁྱག་བྱེད་ཁྱགས། བཀག་ནས་ཁྱིག་བྱ་
 ཁྱིག་བྱེད་ཁྱིགས། ཁྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱུ་ཅུ་སོ་བུ་དང་
 ༼ ༤༣༩ ༽ ཡོད།

ཐོང་བྱ་འབྲུལ་གཅིག་ཅན། མས་འབྲུལ་མཁས་བྱ་མཁས་བྱེད་
 མཁས། །འས་འབྲུལ་འཁང་བྱ་འཁང་བྱེད་འཁངས། །དས་འབྲུལ་དགྲ་བྱ་དགྲ་
 བྱེད་དགྲ། །གས་འབྲུལ་གཅི་བྱ་གཅི་གཅིས་གཅིས། །བས་འབྲུལ་བཀན་བྱ་
 བཀན་བཀན་བཀན། །ཞེས་ས་ལ་སོགས་ས་ལྟ་བུ་ག་ཅུ་རེ་དགྲ་
 ༩༥༩ ་ཡོད་ཅིང་། འདི་དང་གོང་མ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་ནི། འདས་སྐུ་ལ་
 གཉིས་ལ་ཡང་འཇུག་ཐོབ་པ་སྟུང་། དེ་མིན་སྟོན་འཇུག་མིང་གཞི་དང་བཅས་པ་
 མི་འགྱུར་བའི་རིགས་ཡིན།

བྱ་འདས་མས་འབྲུལ་ཅན། མཉན་བྱ་ཉན་བྱེད་མཉན་ཉོན་ཅིག །མནམ་བྱ་
 རབ་བྱེད་མནབས་ལོ་བས་ཤིག །མནམ་བྱ་ལོ་མ་བྱེད་མནམས་ལོ་མས་ཤིག །ཅེས་
 པ་ནི་བྱ་འདས་གཉིས་མས་འབྲུལ་ཞིང་། ད་ལྟ་སྐུ་ཆོག་གཉིས་ལ་འབྲུལ་མེད་པ་
 ལྟེ་གངས་བཞི་༩༥ ་ཁོ་ན་ལོ། །

བྱེད་ཆོག་འཁྱུང་ཅན། དལ་བྱ་འབྲུལ་བྱེད་དལ་འོ་ཅིག །བྲིད་བྱ་འབྲིད་
 བྱེད་བྲིད་བྲིད་ཅིག །བྲི་བྱ་འབྲི་བྱེད་བྲིས་བྲིས་ཤིག །འབྲུ་བྱ་འབྲུལ་བྱེད་འབྲུས་
 འོངས་ཤིག །བྲུ་བྱ་འབྲུ་བྱེད་བྲུས་བྲུས་ཤིག །བོད་བྱ་འབོད་བྱེད་བོས་བོས་
 ཤིག །བླག་བྱ་འབླག་བྱེད་བླགས་བླགས་ཤིག །བྲོ་བྱ་འབྲོ་བྱེད་བྲོ་བྲོས་
 ཤིག །བྲབ་བྱ་འབྲབ་བྱེད་བྲབས་བྲོབས་ཤིག །བྲི་བྱ་འབྲི་བྱེད་བྲིས་བྲིས་
 ཤིག །བྲིམ་བྱ་འབྲིམ་བྱེད་བྲིམས་བྲིམས་ཤིག །བྲུ་བྱ་འབྲུད་བྱེད་བྲུས་བྲུས་
 ཤིག །བྲུབ་བྱ་འབྲུབ་བྱེད་བྲུབས་བྲུབས་ཤིག །ཅེས་པ་རྣམས་ནི། བྱེད་ཆོག་ཁོ་ན་

ལ་འཕྲིག་གིས་འཕུལ་ཞིང་། གཞན་ལ་སྟོན་འདུག་མེད་པ་གངས་བཙུགས་ལ་
 ༩༣ ་ རྟེན་པའོ། །

འཕྲིག་གཉིས་ལྟ། འཁྱར་བྱ་འཁྱར་བྱེད་ཁྱར་ཁྱར་ཅིག ། འཁྱར་བྱ་
 འཁྱར་བྱེད་ཁེལ་ཟེན་ཏོ། ། འཁྱོ་བྱ་འཁྱོ་བྱེད་ཕྱིན་སོང་ཞིག ། འཆར་བྱ་འཆར་བྱེད་
 འར་ཟེན་ཏོ། ། ཞེས་སོགས་བྱ་བྱེད་གཉིས་ལ་འས་འཕུལ་ཞིང་། འདས་སྐྱུལ་
 གཉིས་ལ་འཕུལ་མེད་ཀྱི་རིགས་ཏེ་གངས་ཐུག་ཅེ་ཐུག་ ༩༤ ་ ཐམ་པ་ཡོད་
 པས། དེ་ལྟར་ན། མོར་བྱ་བའི་བྱ་ཆོག་ཁྱོན་བསྟོམས་ན། ཆིག་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་
 དགུ་བཙུག་གོ་གཅིག་ ༩༥ ་ ཐམ་པ་ཡོད་དོ། །

བྱ་འདས་གས་འཕུལ་ཅན། འདི་ལ་འགོས་པ་རྒྱ་རྒྱལ་མཆན་མཆོག་གིས་
 སྤྱིར་བཏང་ཆ་འབྲེལ་བཏགས་ཤིང་། གྲུབ་གཞོན་སྐལ་བཟང་ཕུན་ཆོགས་གྱིས་
 དཔེར་བརྗོད་བཙུ་ཅམ་བཞག་འདུག་ཀྱང་། «བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་»
 སོགས་ཡོངས་གྲགས་ཁག་དང་མི་མཐུན་པས་དེ་ཞིག་རྣམ་གཞག་མ་བྱས་
 སོ། ། གཞན་ཡང་། གྲུབ་གཞོན་གྱིས་འདི་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ ༩༦ ་ རྟེན་པ་
 ༩༧ ་ རྟེན་པ་ ༩༨ ་ རྟེན་པ་ ༩༩ ་ རྟེན་པ་བཞེད་འདུག་གོ།

གསུམ་པ་ངེས་པ་འཛོངས་སྤྱིར་དོགས་པ་གཙོད་པ།

བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མི་དད་ཀྱི་དཔེར་བཟོད་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་ལག་ལེན་པ། བཟ་
 ཤིས་ཀྱིས་བསྐྱེལ། བཟ་ཤིས་འབྲིལ། མཐུག་མས་བསྐྱར། མཐུག་མ་ནར། ལག་
 པས་བསྐྱམས། ལག་པ་འཁུམས། རྒྱུ་པས་བཅག་ རྒྱུ་པ་ཆག་ ཅེས་སོགས་
 བཞོད་འདུག་པས། ཆོག་ཟིན་ལ་བཏགས་ན་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ལ་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱར་
 དགོས་པར་ཉོགས་ཀྱང་། བྱེད་སྤྱོད་གཞི་གང་ལ་སྤྱར་དགོས་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་
 པོར་མ་ཉོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། ལག་པས་བསྐྱམས། རྒྱུ་པས་
 བཅག་ཅེས་བཟོད་ཆེ། བྱེད་པ་པོ་འཕ་བྱེད་པ་ནི་ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་ལ་བྱ་དགོས་
 པ་མ་གཏོགས། བསྐྱམ་སྤྱོད་དང་གཅག་སྤྱོད་ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་ཡིན་པར་མི་གོ་
 གལ་ཏེ་ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་བསྐྱམས་པ་དང་བཅག་པར་བཟོད་པའི་ཆེ་བྱེད་པ་
 པོ་འདི་དངོས་པོ་བདག་ནི་དངོས་སུ་མ་སྤྱོས་པ་ཅེས་ཡིན་པས། ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་
 ལ་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱར་མི་རུང་། དེས་ན་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ལ་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོར་བའི་གཞི་ནི་
 དངོས་པོ་བདག་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། བྱ་བ་དེ་འབྲེལ་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་བྱེད་སྤྱོད་
 གཏན་ནས་མི་འཐོབ་པོ། །

དེ་བཞིན་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་ཞེས་པའང་བདེ་པོ་ཞིག་མི་འདུག་པས། ཐོས་
 མ་ཐག་ཏུ་བཞད་གད་ལྗོངས་པོ་འཕྲོ་ངེས་ཤིང་། བཟ་ཤིས་ཀྱིས་ཚུའམ་ཐག་པ་
 སོགས་བསྐྱེལ། ཚུའམ་སྤྱལ་འབྲིལ། ཞེས་སོགས་བཟོད་ན་ནི་ཤིག་ཏུ་བདེ་བར་
 སྤྱང་ངོ། །

གཞན་ཡང་། ཟ་བྱ་ཟ་བྱེད་བཟས། རྒྱག་བྱ་རྒྱག་བྱེད་བརྒྱག། མནན་བྱ་
 གཞོན་བྱེད་མནན་ཞོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་དམིགས་བསལ་ཅན་གཉིས་གསུམ་

ཞིག་འདུག་པ་རྣམས་ནི། སྐབས་བདེའི་ཆེད་འབྲུལ་གཅིག་པའི་ཐོར་བྱ་བའི་
ཁོངས་སུ་རེ་ཞིག་བགངས་ཡོད།

ཡང་། མཁུན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐྱལ་ཆིག་སྟོང་པ་ལྟ་བུའང་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་
མོད། དེ་ནི་བྱ་ཆིག་ལ་རང་དབང་ཅན་དང་གཞན་དབང་ཅན་གྱི་རིགས་གཉིས་
ཡོད་པ་མ་མཁུན་པའི་རྟགས་ཏེ། དེའང་བྱེད་འབྲེལ་དང་བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་
གཉིས་ཀ་ལའང་རང་དབང་ཅན་དང་གཞན་དབང་ཅན་གྱི་རིགས་གཉིས་རེ་ཡོད་
རྒྱལ་ཁོ་ཐོས་ 《བོད་ཀྱི་ཕྱེབ་སྦྱོར་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཏམ་འོད་ཟེར་བརྒྱ་
བ་》 ནུ་བ་ཤད་ཟེན་བ་འདིར་ཡང་བྲན་བར་བྱ་ལ། མཁས་དབང་མཁུན་རབ་འོད་
གསལ་གྱིས་རྒྱུར་བུར་བའི་བྱ་བ་དང་པར་བྱས་པའི་བྱ་བ་ཞེས་པའི་བརྟུ་སྐར་
བའང་རིམ་བཞིན་གཞན་དབང་དང་རང་དབང་ཅན་ལ་གོ་དགོས་པས། གཞན་
དབང་ཅན་གྱི་བྱ་ཆིག་གཉིད་ལ། མཐོང་བ། སྐྱེ་བ། ཤེས་བ། ཆོར་བ། ཞེས་
སོགས་ལ་ཐད་ཀར་སྐྱལ་ཆིག་སྐྱར་དུ་མེད་མོད། བྱ་ཆིག་གཞན་དང་ལྟན་དུ་སྐྱར་
ཏེ་སྐྱལ་ཆིག་སྟོང་ཆོག་པ་ནི་དཔེར་ན། མཐོང་བར་གྱིས། སྐྱེ་བར་གྱོས། མཁུན་
བར་མཛོད། ལྟ་བུལ། ཁ་དོར་ན་ཉལ་བ། ལྟ་བ། སྐྱེད་ལ། ཞེས་སོགས་རང་དབང་
ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཁག་ལ་སྐྱེས་བུའི་ཚོལ་བ་དངོས་སུ་འདུག་པར་བྱེད་ཀྱས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་རང་དབང་ཅན་གྱི་བྱ་ཆིག་ལ་སྐྱལ་ཆིག་ཐོབ་ཅིང་། གཞན་དབང་
ཅན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སྐྱེས་བུའི་ཚོལ་བ་དངོས་སུ་འདུག་པར་བྱེད་མི་ཀྱས་པས་
དེ་མི་འཕྲོག་པ་ཡིན་སྟེ་མ་མོ། །

འདིར་ངེས་པ་འཛོངས་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན་འདི་ལྟར།

ཀ། མགོ་ཅན་བས་འཕུལ་གྱི་མིང་གཞི་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་ཆིག་ཡིན་
ན། དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་པ་ཡིན་པས་བྲག། ། ལྷུབ་ལྷོག་གཉིས་བཅིས་པས་བྱི་
བྲག་པ་གངས་ ༥༥ ཡོད། །

ག། བས་འཕུལ་མགོ་ཅན་གྱི་མིང་གཞི་གའི་བྱ་ཆིག་ཡིན་ན། བྱི་བྲག་
པའི་བྱ་ཆིག་ཡིན་པས་བྲག།

ང། བསྐྱུགས་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་བ་ཡིག་གིས་འཕུལ་བའི་མིང་གཞི་
པའི་བྱ་ཆིག་ལ་བྱི་བྲག་པས་བྲག།

ཉ། བརྟམ་བརྟེས་བརྟོག་བརྟེལ་མ་གཏོགས་པའི་བ་ལྷོན་འཇུག་ཅན་གྱི་
ཉ་ཡིག་ལ་བྱི་བྲག་པའི་བྱ་ཆིག་ཡིན་པས་བྲག་ཅིང་། དེ་ལ་མགོ་ཅན་ཡིན་པས་
ཀྱང་བྲག་པོ། ། ། གངས་ ༥༥ ཡོད། ། མཉན་ཉན་མཉན་ཉོན། གཉག་གཉོག་
གཉགས་གཉོགས། མཉེ་མཉེད་མཉེས་མཉེས། གསུམ་པོ་མ་གཏོགས་ ༥༠ པོ་
ཐམས་ཅད་གཟུགས་མི་འགྱུར་བའོ། །

ཏ། བརྟ། བལྟམས། བསྟོད་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་བས་འཕུལ་མགོ་
ཅན་གྱི་ཏའི་བྱ་ཆིག་ལ་བྱི་བྲག་པས་བྲག།

ཐ། དབྱང་དབྱེང་དབྱངས་དབྱེངས། དབྱང་དབྱེད་དབྱང་དབྱེད། ལྷག་
ལྷོག་ལྷོགས་ལྷོགས། ལྷང་ལྷོང་ལྷངས་ལྷོངས། ལྷར་ལྷོར་ལྷར་ལྷོར། ལྷད་ལྷོད་
ལྷད་ལྷོད། མ་གཏོགས་ ༥༠ ཐམས་ཅད་མི་འགྱུར་བའོ་ན་ཡིན།

མ། ལྷང་ལྷང་ལྷངས་ལྷངས། ལྷང་ལྷང་ལྷངས་ལྷངས། ལྷང་ལྷོད་ལྷང་
ལྷོད། ལྷང་ལྷོད་ལྷང་ལྷོད། མ་གཏོགས་ ༥༩ བོ་ཐམས་ཅད་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་
ནོ། །

བྱ་འདས་མས་འཕུལ་ཅན་གྱི་བྱ་ཆིག་ལྡ་ལས་གཞན་བའི་འདས་ཆིག་
མས་འཕུལ་ཅན་ཡིན་ན། དུས་གསུམ་ཀ་ལ་མས་འཕུལ་བས་བྱ།

གཉུལ་གཉུལ་ཉུལ་ཉུལ། གཏིག་གཏིག་འཐིགས་གཏིགས། གཏིབ་གཏིབ་
འཐིབས་གཏིབས། གཏུམ་གཏུམ་བཏུམས། བཏུམས། གནན་གོོན་མནན་ཞོན།
ཅེས་བ་ལ་སོགས་བ་ནི་མཁས་བ་འགས་འདི་ལྟར་བཀོད་འདུག་ཀྱང་། བད་སྟོད་
གྱི་སྒྲི་སྟོལ་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། ཆད་ལྡན་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་འདི་འདྲ་བྲིས་བ་མི་
བློན་བས། འཐད་ལྡན་དུ་མ་བྱས་སོ། །

འདི་དག་ནི་གོང་གི་རེ་ཏུ་མིག་ལས་རིགས་འགྲེས་རྒྱ་ཆེར་ཤེས་བར་བྱ་
སྟེ། དེར་ «བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་» མཐུག་གི་རེ་ཏུ་མིག་ཏུ་བཀོད་བ་
དག་ནི་དེར་སང་གཙོ་བོར་བེད་སྟོད་བྱེད་བཞིན་བ་ཡིན་ཞིང་། དེར་བད་རྟེན་པལ་
ཆེ་བ་མེད་པས། དེ་ཉིད་ལེགས་པར་སྦྱང་བར་བྱའོ། །

གོང་གི་རེ་ཏུ་མིག་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྒོ་འཛིན་བདེ་ཕྱིར་སྟོམ་དུ་བསྐྱེད་
ན་འདི་ལྟར།

དུས་གསུམ་སྒྲི་བྱེ་ཐོར་བུ་རྣམ་གསུམ་ལས། །

བ་སྒེ་ལས་གཞན་བྱ་ཆོག་མ་ཉིང་གཉིས། །
 བྱེད་པར་མོས་འཕུལ་འདས་ལ་བས་འཕུལ་ཏེ། །
 ག་དས་འཕུལ་ལ་ཉི་ཤུ་བཅུ་བྲག་ངེས། །

བ་སྒེའི་སྤྱི་ལ་བྱ་ཆོག་དར་ངེས་ཤིང་། །
 བྱེད་པར་འས་འཕུལ་འདས་ལ་འཕུལ་མེད་དེ། །
 མིང་གཞི་རྒྱུད་འདོགས་གངས་ནི་བཅུ་གསུམ་མོ། །
 བྱ་བྱེད་ག་དང་འདས་ལ་བས་འཕུལ་ཅན། །

མིང་གཞི་རྒྱུད་པ་བཙུག་ཁོ་ནར་ངེས། །
 བྱ་བྱེད་ད་དང་འདས་ལ་བས་འཕུལ་ཅན། །
 མིང་གཞི་རྒྱུད་འདོགས་གངས་ནི་གཉིས་ཁོ་ན། །
 སྤྱིར་བཏང་གསུམ་ལ་བྱ་ཆོག་རེ་དགུ་ཡོད། །

བྱེ་བྲག་པ་ལ་བྱ་འདས་མོས་འཕུལ་ཞིང་། །
 བྱེད་པར་འཕུལ་མེད་ཉིས་བརྒྱ་མོ་དགུ་དང་། །
 གས་འཕུལ་བཅུ་བདུན་འས་འཕུལ་བཞི་བཅུ་དང་། །
 བྱེད་པར་དས་འཕུལ་ཅན་ནི་གཅིག་ཁོ་ན། །

ཐོར་བྱའི་རིགས་ལ་ལྷ་ལས་དང་པོ་ནི། །
 ཏུས་གསུམ་འཕུལ་མེད་ལྷ་བརྒྱ་སོ་བརྒྱད་དང་། །
 འཕུལ་གཅིག་ཅན་ནི་ལྷ་བརྒྱ་རེ་དགུ་ཡོད། །
 བྱ་འདས་མས་འཕུལ་ཅན་ལ་གྲངས་བཞི་དང་། །

བྱེད་ཆིག་འ་རྒྱུད་ཅན་ལ་བཅུ་གསུམ་དང་། །
 བྱ་བྱེད་འས་འཕུལ་ཅན་ལ་རེ་དྲུག་སྟེ། །
 ཏུས་གསུམ་བྱ་ཆིག་འབྲ་བ་མང་བའི་བྱེད། །
 སྟེ་བྱེ་ཅུང་ཞིང་ཐོར་བྱ་མང་བའོ། །

ཞེས་པ་འདི་འང་སེར་བྱས་ཏེ་ཉོར་མཁར་སྒྲང་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་གྱིས་ ༡༠༡༡༡༠ ནང་ལོ་འཁོར་ཚོད་རྒྱགས་ཆེན་མོ་གྲུབ་ཇེས་གྱི་བར་སྟོང་སོགས་སྤྱད་དེ་བསྒྲིགས་ཤིང་། ༡༠༡༡༡༡༡༡ ཉིན་ཏེ། འཇང་དགུན་ཆོས་ཆེན་མོ་འཆོགས་བཞིན་པའི་གྲང་སེང་རེས་གཟའ་མིག་དམར་ཉིན་མཇུག་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་བྱས་པའི་དགེ་བས་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་ཅིག ། །